

**МІНІСТЕРСТВО СВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ**

**ПРОЄКТ
СИЛАБУСУ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ**

спеціальність 231 «Соціальна робота»

освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота»

ЛУЦЬК – 2022

Силабус освітнього компонента «Атестаційний екзамен» підготовки бакалавра, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота, за освітньо-професійною програмою Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота.

Розробник: Чернета Світлана Юріївна, кандидат педагогічних наук, доцент
Лякішева Анна Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор
Петрович Валерій Степанович, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(доц. Чернета С.Ю.)

Проект силабусу освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

(доц. Чернета С.Ю.)

© Чернета С.Ю., 2022 р.
© Лякішева А.В., 2022 р.
© Петрович В.С., 2022 р.

Пояснювальна записка

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота» та навчальний план підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 231 «Соціальна робота» передбачають, що атестація здійснюється у формі атестаційного екзамену та публічного захисту кваліфікаційної роботи.

Метою підготовки здобувачів освіти на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти є професійна підготовка висококваліфікованих, конкурентоздатних, компетентних фахівців із соціальної роботи, соціальних педагогів, педагогів-організаторів з широким доступом до професійної діяльності в освітній та соціальній сфері.

Силабус екзамену включає питання основних освітніх компонентів циклу загальної, професійної та практичної підготовки, в першу чергу – «Соціальної педагогіки», «Правового забезпечення соціальної роботи», «Теорії та технологій соціальної роботи», «Соціальної роботи з різними категоріями клієнтів», «Теорії і методів профілактики девіантної поведінки», «Соціально-педагогічної роботи в закладах освіти», «Теорії та історії соціального виховання», «Соціальної політики». Зміст програми базується на основних положеннях силабусів зазначених освітніх компонентів, які вивчалися здобувачами освіти у передбачених навчальними планами семестрах, та доповнений сучасними науковими соціально-педагогічними дослідженнями.

Підготовка до атестаційного екзамену здобувачами освіти повинна орієнтуватись на такі головні вимоги до змісту відповідей на всі питання білету:

– відображення усіх різновидів компетентностей:

інтегральної ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальних ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 5. Здатність планувати та управляти часом. ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. ЗК 15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

фахових ФК 1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного). ФК 2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів. ФК 3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення. ФК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади. ФК 5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах. ФК 6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб. ФК 7. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці. ФК 8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах. ФК 9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів. ФК 10. Здатність розробляти шляхи

подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення. ФК 11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей. ФК 12. Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту. ФК 13. Здатність до розробки та реалізації соціальних проєктів і програм. ФК 14. Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу. ФК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад. ФК 16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи. ФК 18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері. ФК 19. Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи. ФК 20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах. ФК 21. Здатність організовувати та здійснювати соціально-педагогічну роботу в закладах освіти, в т.ч. впроваджувати технології соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю. ФК 24. Здатність організовувати та здійснювати профілактичну діяльність для попередження поведінкових відхилень, соціальних ризиків та складних життєвих обставин.)

результатів навчання ПРН1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами. ПРН 2. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань. ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід. ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми. ПРН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки. ПРН 6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях. ПРН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. ПРН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах. ПРН 12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності. ПРН 16. Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу. ПРН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів. ПРН 19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин. ПРН 20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання. ПРН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень. ПРН 22. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей. ПРН 23. Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки. ПРН 25. Здатність до раціонального вибору і реалізації технологій соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю в закладах освіти;

– розгляд основних положень питань має відбуватись у теоретико-методологічному, історико-еволюційному, технолого-методичному аспектах і підтверджуватись прикладами з досвіду практичної діяльності, організації й управління соціальною педагогікою та соціальною роботою в різних сферах життєдіяльності з

різними клієнтами та категоріями дітей і молоді; організації і проведення різних видів соціальної роботи;

– демонстрування обізнаності з найважливішими сучасними проблемами соціальної роботи; розуміння основних шляхів їх розв'язання; вільне орієнтування в сучасній літературі із соціальної педагогіки та соціальної роботи.

Білет атестаційного екзамену складається з першого питання, яке за змістом вимагає відтворення здобувачами освіти знань теоретичних положень соціальної педагогіки та соціальної роботи, умінь аналізувати, обґрунтовувати, з'ясувати сутність, оперувати поняттями, пов'язувати теорію з практикою; другого питання, в якому відображені особливості соціальної педагогіки та соціальної роботи в системі соціальних інститутів та третього питання, яке спрямоване на виявлення у здобувачів освіти знань про практичні аспекти методів і технологій соціальної роботи, умінь практично реалізувати професійні функції та головні напрями соціальної педагогіки та соціальної роботи з різними категоріями клієнтів, визначити рівень та можливі напрями професійного втручання.

Здобувачам освіти під час екзамену відводиться на підготовку і виголошення відповіді 30 хвилин.

Перелік питань до атестаційного екзамену

Розділ 1. Теоретико-методологічні засади соціальної педагогіки та соціальної роботи

1. Сутність, об'єкт, предмет, мета, завдання, зміст соціальної педагогіки.
2. Функції й основні категорії соціальної педагогіки.
3. Сутність, структура, етапи соціалізації особистості.
4. Фактори, агенти, механізми соціалізації особистості.
5. Сутність, види, форми соціальної адаптації особистості в соціалізації.
6. Поняття, функції, види, особливості засобів масової інформації в соціалізації особистості.
7. Сутність, функції, класифікація груп ровесників у соціалізації особистості.
8. Сутність, функції, класифікація, виховний потенціал сім'ї в соціалізації особистості.
9. Характеристика основних груп нормативних документів соціальної роботи
10. Конституційні засади соціальної роботи. Поняття соціального захисту населення.
11. Мінімальні державні соціальні стандарти та соціальні гарантії
12. Органи і служби у справах дітей, їх повноваження та структура
13. Служба освітнього омбудсмена: завдання, структура та повноваження
14. Права громадян, які перебувають у складних життєвих обставинах.
15. Правові підстави реалізації соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю.

Розділ 2. Соціальна робота в системі соціальних інститутів

16. Сучасні уявлення щодо призначення теорій соціальної роботи. Класифікація теорій та моделей соціальної роботи.
17. Застосування комплексних (біопсихосоціальних, холістичних) теорій та моделей у соціальній роботі.
18. Теорія кризового втручання в соціальній роботі.
19. Зосереджена на завданні модель соціальної роботи.
20. Етапи та техніки процесу сімейної терапії.
21. Теорія і практичні моделі групової соціальної роботи
22. Соціальна робота в спільноті. Змістові компоненти соціальної роботи в громаді.
23. Технології профілактичної роботи соціального працівника/ ФСР/ соціального педагога.
24. Технології соціального та соціально-психологічного консультування та посередницької діяльності.
25. Технології зв'язку з громадськістю та взаємодії зі ЗМІ в соціальній роботі.

26. Технології сімейно-орієнтованої соціальної роботи. Оцінка потреб дитини та сім'ї.
27. Технології соціальної роботи з особами з інвалідністю та їхніми сім'ями.
28. Специфіка соціальної роботи з людьми похилого віку та пенсіонерами.
29. Професійна деформація особистості соціального працівника та прийоми й техніки попередження й подолання професійного (емоційного) вигорання фахівців соціальної сфери.
30. Поняття «ризик», «групи ризику». Діти, як категорія групи ризику.
31. Сутність соціальної дезадаптації. Види дезадаптованих підлітків. Соціальна робота з ними.
32. Зміст, форми та методи соціальної роботи з людьми похилого віку.
33. Поняття «юне материнство». Основні причини, проблеми і наслідки юного материнства.
34. Сутність, напрями та етапи соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами.
35. Поняття девіантної поведінки. Основні формування девіантної поведінки.
36. Підліток як суб'єкт девіантної поведінки. Реакції підліткового віку.
37. Поняття профілактики девіантної поведінки. Види та рівні профілактики.
38. Теорії профілактики девіантної поведінки.
39. Основні стратегії та моделі профілактики.

Розділ 3. Технологічні аспекти соціальної роботи

40. Основані напрями та зміст роботи соціального педагога в закладах освіти.
41. Внутрішня та зовнішня взаємодія й співпраця соціального педагога закладу освіти.
42. Просвітницька робота соціального педагога закладу освіти.
43. Профілактична робота соціального педагога закладу освіти.
44. Консультування в роботі соціального педагога закладу освіти.
45. Поняття і структура моральної свідомості особистості фахівця із соціальної роботи.
46. Вимоги до професійних якостей фахівця із соціальної роботи. Професійна відповідальність і професійна компетентність.
47. Вимоги професійного етикету до поведінки фахівця із соціальної роботи.
48. Професійний обов'язок соціального працівника як ключова категорія деонтології соціальної роботи.
49. Особливості етичного спілкування з клієнтами різної статі, віку.
50. Підходи до визначення категорії «соціальне виховання» у вітчизняній та зарубіжній соціально-педагогічній літературі.
51. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року в соціальному аспекті.
52. Еволюція реформування системи освіти в контексті національного соціального виховання в період незалежності України.
53. Вплив виховання на процес соціалізації особистості в історичній динаміці.
54. Культура й освіта в часи розквіту Київської держави (князювання Володимира Великого, Ярослава Мудрого та Володимира Мономаха).
55. Роль школи та сім'ї у вихованні дітей через призму творчості Лесі Українки.
56. Інтелектуальне, духовне та фізичне виховання як провідні складові козацької педагогіки.
57. Основні концепції і програми соціального виховання особистості в зарубіжній педагогічній теорії ХХ століття («громадянське виховання», «трудові школи», «вільне виховання», «педагогіка особистості»).

58. Соціальна політика держави та її моделі.

59. Державна соціальна допомога вразливим категоріям населення як пріоритетний напрям соціальної політики.

60. Волонтерський рух і його вплив на реалізацію соціальної політики держави.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Екзаменаційний білет складається з 3-х питань. Підсумкова оцінка є середньоарифметичною за відповіді на всі три питання.

При оцінюванні відповіді здобувачів освіти на атестаційному екзамені враховуються наступні критерії:

1. Характер засвоєння знань (рівень усвідомлення, міцність запам'ятовування, обсяг, повнота, точність).

2. Якість знань (логіка мислення, аргументація, науковість, послідовність і самостійність викладу, культура мовлення).

3. Ступінь оволодіння професійними вміннями і навичками.

4. Сформованість професійної техніки.

Кожен із цих критеріїв має свої показники, які можуть бути представлені у вигляді чотирьох рівнів готовності випускників до майбутньої професійної діяльності (високий, середній, достатній і низький) і оцінені відповідною кількістю балів.

Підсумкова оцінка університету (нормований рейтинговий бал)	Оцінка за національною шкалою	Оцінка ECTS	Показники
90-100 (високий рівень)	Відмінно	A	Здобувач освіти виявив всебічні та систематизовані знання з соціальної педагогіки/соціальної роботи та технологій соціальної роботи та соціально-педагогічної діяльності, продемонстрував глибину і детальність аналізу питань, уміння розкривати сутність теоретичних положень та специфіку соціально-педагогічної діяльності в окремих закладах та з окремими категоріями населення, зміст технологій, обґрунтовувати їх вибір для практичної діяльності; правильно та вільно оперує категоріями і поняттями; доцільно і грамотно добирає необхідні для відповіді аргументи, ілюструє їх прикладами з майбутньої професійної діяльності, висловлює власне ставлення до навчального матеріалу; відповіді чіткі, логічні, конкретні, мова літературна. При розв'язанні практичного завдання виявляє здатність аналітичного мислення, спирається на технологічний підхід, легко і швидко визначає професійні дії соціального педагога, добирає оптимальні методи та прийоми діяльності у конкретній ситуації, дає їх обґрунтування, демонструє оригінальність, творчий потенціал.
82-89 (середній рівень)	Дуже добре	B	Здобувач освіти виявив повне засвоєння програми атестаційного екзамену, достатньо висвітлює теоретичні положення та з'ясовує суттєві сторони питань, правильно визначає зміст основних понять, демонструє володіння технологіями соціальної роботи та соціально-педагогічної

			діяльності, але при цьому допускає окремі неточності. При розв'язанні практичного завдання спирається на технологічний підхід, у цілому вірно визначає професійні дії фахівця із соціальної роботи та соціального педагога та добирає методи діяльності у конкретній ситуації, дає їх обґрунтування, наводить приклади.
75-81 (середній рівень)	Добре	С	Здобувач освіти виявив повне засвоєння програми атестаційного екзамену, достатньо висвітлює теоретичні положення та з'ясовує суттєві сторони питань, правильно визначає зміст основних понять, демонструє володіння технологіями соціальної роботи та соціально-педагогічної діяльності, але при цьому допускає окремі неточності. При розв'язанні практичного завдання спирається на технологічний підхід, в основному визначає професійні дії соціального педагога та добирає методи діяльності у конкретній ситуації, але обґрунтування не завжди переконливе.
67-74 (достатній рівень)	Задовільно	D	Здобувач освіти виявив знання основного матеріалу програми атестаційного екзамену в об'ємі, який необхідний для подальшої практичної роботи; продемонстрував у цілому правильність розуміння наукових положень і понять по суті, однак відповідь вирізняється поверховістю або фрагментарністю, наявні неточності та помилки у змісті відповіді; при розв'язанні практичного завдання професійні знання, технологічний підхід використовуються обмежено; переважає емпіричний рівень та стереотипність.
60-66 (достатній рівень)	Достатньо	Е	Здобувач освіти виявив знання основного матеріалу програми атестаційного екзамену в обсязі, елементарно необхідному для подальшої практичної роботи; продемонстрував у цілому правильність розуміння теоретичних положень і наукових понять по суті, однак відповідь вирізняється обмеженістю, поверховістю або фрагментарністю, наявні утруднення, неточності та помилки у змісті відповіді; при розв'язанні практичного завдання професійні знання, технологічний підхід використовуються обмежено, вибір методів не завжди правильний; переважає емпіричний метод.
1-59 (низький рівень)	Незадовільно	FX	Здобувач освіти виявив суттєві прогалини у засвоєнні програмового матеріалу, має значні труднощі в оперуванні категоріями та теоретичними положеннями соціальної роботи та соціальної педагогіки, висвітленні технологій соціально-педагогічної діяльності; відповідь вирізняється обмеженістю, фрагментарністю, наявні грубі помилки; при виконанні практичного завдання має утруднення, не спирається на алгоритм розв'язання, допускає помилки, виявляє обмеженість професійного мислення та несформованість відповідних умінь

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Sushyk N. S. The technology of social prevention of deviant behavior of teenagers and adult subject was of probation. The system of social services of Ukraine amidst transformation: modern trends and challenges : Scientific monograph. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2022. P. 1–28. (ISBN 978-9934-26-210-4). URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/227/6002/12537-1>
2. Sushyk Nataliia. Competent approach to realization of technology of social education of personality. Innovative Approaches to Ensuring the Quality of Education, Scientific Research and Technological Processes : monograph / edited by Magdalena Gawron-Łapuszek, Yana Suchukova. Katowice : Publishing House of University of Technology, 2021. P. 893–916, 1219. (ISBN 978-83-957298-6-7) URL: <http://www.wydawnictwo.wst.pl/uploads/files/3ae54f97de8a1480cfb229660e616f25.pdf>
3. Активні методи просвітницької діяльності у профілактиці ВІЛ/СНІДу та ризикованої поведінки: посібник для спеціалістів приймальників-розподільників, притулків для неповнолітніх та виховних колоній/ За заг. ред. Р.Г.Вайноли, Т.Л. Лях. К.: ТОВ «Перфект Стайл», 2007.
4. Бондаренко Н.О. Соціальна діагностика: підручник / Н.О. Бондаренко. К.: О.В.Ямчинський. 2021. 240 с.
5. Все про соціальну роботу : навч. енциклопед. словник-довідник / [За ред. В. М. Пічі. Вид. 2-ге, виправлене, перероблене та доповнене]. Львів: «Новий Світ 2000», 2013. 616 с.
6. Дерев'янюк С. П. Психологія молодіжних субкультур : навч.-метод. реком. Чернівці : НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2019. 76 с.
7. Додаткова література
8. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. редакцією проф. І. Д. Звереві. Київ, Сімферополь: Універсум. 2013. 536 с.
9. Завацька Л.М. Технології професійної діяльності соціального педагога. К. : Слово, 2008. 240 с.
10. Іванова І.Б. Методи соціальної роботи (на основі Державних стандартів соціальних послуг): навч. Посіб. К.: Університет «Україна», 2018. 302 с.
11. Карпенко О. Г., Романова Н. Ф. Теорія та практика соціальної роботи [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ. К. : Слово, 2015. 402 с.
12. Кейс-менеджмент внутрішньопереміщених осіб : методичні рекомендації. URL : <http://ekmair.ukma.edu.ua/>.
13. Козирев М. П. Соціальна педагогіка : навч. посіб. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 351 с.
14. Костіна В. В. Професійна підготовка майбутніх фахівців соціальної галузі до профілактики дезадаптації учнів у різних соціальних інституціях : монографія. Харків : ХОГОКЗ, 2018. 363 с.
15. Кубицький С.О. Технології соціально-педагогічної роботи в зарубіжних країнах: Навч. посіб. 3-те вид. доп. і перероб. К.: Міленіум, 2015. 300 с.
16. Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики : навчальний посібник Суми : Сумський державний університет, 2020. 192 с.
17. Кучер, Г. М. Соціальна робота з вразливими категоріями населення в умовах територіальної громади : монографія / [рец.: Рассказова О. І., Коляденко С. М., Кравченко О. О.]. Київ : Ямчинський О., 2021. 266 с.

18. Лопушняк Г. С. Державні соціальні стандарти, гарантії та нормативи: сутнісно-проблемні аспекти Соціально-трудові відносини: теорія та практика. 2014. № 2. С. 491-499. URL: <http://nbuv.gov.ua/>.
19. Лукашевич М. П., Семигіна Т. В. Соціальна робота: теорія і практика [підручник]. 2-е вид. К: Каравела, 2015. 368 с.
20. Методи та технології роботи соціального педагога / Авт.-упоряд. С.П.Архипова, Г.Я.Майборода, О.В. Тютюнник. Навч. пос. К.: Слово, 2011. 496 с.
21. Петрович В.С. Групи взаємодопомоги батьків дітей із інвалідністю як складова соціальної підтримки в громаді. *Humanitas*. 2021. № 2, С.36–43.
22. Петрович В.С. Лях Т., Лехолетова М., Спіріна Т. (2022). Соціально-педагогічна робота з батьками щодо підтримувати ними дітей у період війни. *Ввічливість. Humanitas*, № 2, С. 24–30.
23. Петрович В.С. Нові підходи у профілактиці ВІЛ/СНІДУ та інших соціально небезпечних захворювань у громаді. Проблеми та перспективи розвитку територіальних громад в соціальній сфері: матеріали доповідей та повідомлень Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 24 вересня 2021 р.). Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2021. С. 68-73.
24. Петрович В.С. Я хочу бути тренером: настільна книга тренера-початківця : метод. рекомендації. 3-е вид. доповн. і переробл. Луцьк: ПП Іванюк В.П., 2017. 60 с.
25. Пірен М. І. Соціальна робота у територіальній громаді: теорія та практика [Текст] : підручник. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2019. 328 с.
26. Практикум із соціальної роботи : навч.-метод. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. О. М. Шевчук ; [рец.: Н. М. Коляда, І. В. Албул, О. Д. Балдинюк]. Умань : Візаві, 2021. 109 с.
27. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січня 2019 р. № 2671-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>
28. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України № 2558-III від 21.06.2001. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2558-III>
29. Психосоціальна підтримка в умовах надзвичайних ситуацій: підхід резилієнс : посібник з проведення тренінгу / Н. Гусак, В. Чернобровкіна та ін. ; за заг. ред. Н. Гусак. Київ : НаУКМА, 2017. 174 с. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/>.
30. Рудкевич Н. І. Методика соціально-педагогічної роботи : навч.-метод. посіб. Львів: Растр-7, 2021. 324 с. URL: <https://pedcollege.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Rudkevych-N.-pidruchnyk.pdf>
31. Czerneta S. Treść i kierunki przygotowania pracowników socjalnych do pracy z podmiotami probacji. *Knowledge. Education. Low. Managtmtnt. Nauka. Oświata. Prawo.Zarządzanie*. 2016. № 4 (16). P. 26-34
32. Семигіна Т. В. Міжнародна соціальна робота: глобальні пріоритети соціального розвитку і нове визначення соціальної роботи. *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України*. 2015. URL.: <http://nbuv.gov.ua/>.
33. СемигінаТ. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
34. Система соціального захисту в Україні : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. О. О. Матрос ; [рец.: Рассказова О. І., Кучер Г. М., Кравченко О. О.]. Умань : Візаві, 2021. 174 с.
35. Скочко, М. О. Організаційно-змістові засади надання соціальних послуг у сільській місцевості : дис. ... д-ра філософії : 231 : захищена 14.05.2. Умань, 2021. 223 с.

36. Слосанська, Г.І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи : монографія. Тернопіль : Осадца Ю. В. 2018. 381 с.
37. Соціальна робота в Україні : навч. посібник / за заг. ред. І.Д. Зверевої, Г.М. Лактіонової. К., 2004. 256 с.
38. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. 1. Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.
39. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посіб. у 2-х ч.; Ч. 2 / А. В. Аносова, О. В. Безпалько, Т. П. Цюман та ін. / За заг. ред.: Т. В. Журавель, З. П. Кияниці. К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 352 с
40. Соціальна робота з сім'ями: теорії, моделі, ефективні практики [Текст] : монографія / За редакцією В. Петровича, С. Чернети. Луцьк : ФОП Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2021. 340 с.
41. Соціальна робота на підприємстві : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад.: Л. А. Моргай ; [рец.: Коляда Н. М., Рассказова О. І., Кучер Г. М.]. Умань : Візаві, 2021. 221 с.
42. Соціально-педагогічна підтримка дітей та учнівської молоді : монографія / [Алексєєнко Т. Ф., Жданович Ю. М., Малиношевський Р. В. та ін.] / за заг. ред. Т. Ф. Алексєєнко. К. : ТОВ "Задруга", 2017. 168 с.
43. Сушик Н. Булінг серед дітей як соціально-педагогічна проблема в загальноосвітніх навчальних закладах. *Нова педагогічна думка*. Рівне, 2017. № 1(89). С. 49–52. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2017_1_14
44. Сушик Н. Компетентнісний підхід у реалізації технології соціального виховання «Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція» дітей підліткового та юнацького віку. *Нова педагогічна думка*. Рівне, 2020. № 2 (102). С. 161–167. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2020_2_37
45. Сушик Н. Особливості впливу сім'ї на соціалізацію дитини. *Нова педагогічна думка*. Рівне, 2021. № 1 (105). С. 64–70. URL: <http://npd.roippo.org.ua/index.php/NPD/article/view/292/263>
46. Сушик Н. С. Соціальна педагогіка : електронний курс навчальної дисципліни. URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=1364> (Рекомендовано до використання в освітньому процесі науково-методичною радою ВНУ імені Лесі Українки, протокол № 2 від 19.10.2022 р.).
47. Сушик Н. Соціальна профілактика девіантної поведінки підлітків. *Нова педагогічна думка*. Рівне, 2018. № 1(93). С. 83–86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2018_1_21
48. Сушик Н. Соціально-педагогічна профілактика віктимної поведінки підлітків: теоретичний аспект. *Нова педагогічна думка*. Рівне, 2016. № 1(85). С. 38–41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2016_1_12
49. Сушик Н., Шинкарук О. Соціально-педагогічна профілактика торгівлі людьми серед учнівської молоді: мета, завдання, зміст, види, форми, методи. *Науковий вісник СХУ імені Лесі Українки* : зб. наук. праць. Сер.: Педагогічні науки. 2015. № 1 (302). С. 173–177. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvvnup_2015_1_37
50. Теорія та історія соціальної роботи : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. О. О. Матрос ; [рец.: Коляда Н. М., Албул І. В.]. Умань : Візаві, 2020. 250 с.

51. Технології соціальної роботи за місцем проживання : навч. посібник / укладачі Іващенко К. В., Коцур І. В. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2015. 101 с.
52. Технології соціально-педагогічної роботи з сім'ями / Капська А.Й., Пеша І.В., Міхеєва О.Ю., Соляник М.Г. К.: «Видавничий Дім «Слово», 2015. 328 с.
53. Чернета С. Ю. Практична спрямованість підготовки фахівців із соціальної роботи до надання соціальних послуг. The system of social services of Ukraine amidst transformation: modern trends and challenges : Scientific monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2022. 220 p.
54. Чернета Світлана. Соціально-правовий захист жертв домашнього насильства. Соціальна робота з сім'ями: теорії, моделі, ефективні практики: колективна монографія. Волинський національний університет імені Лесі Українки. За редакцією В. Петровича, С. Чернети. Луцьк: Волиньполіграф, 2021, 323 с. С. 57-89.
55. Шинкарук В. Д., Теслюк В. М., Ковальчук Т. І. Технології соціально-педагогічної діяльності : підручник. Київ : Ліра-К, 2019. 375 с. URL: <https://lira-k.com.ua/preview/12525.pdf>
56. Шмагалскі Є. Самодопомога : технологія соціальних. Київ : Ресурсний центр «Гурт». URL: <http://gurt.org.ua/>.